

Vergaderjaar 2015–2016

34 475 XII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Infrastructuur en Milieu 2015

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2015 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	2
2.	Het beleid	3
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangsten mutaties	3
2.2	De beleidsartikelen	4
2.3	De niet-beleidsartikelen	15

1. Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

- In dit wetsvoorstel zijn alleen technische uitvoeringsmutaties, mutaties van boekhoudkundige aard of mutaties voortvloeiend uit controlebevindingen opgenomen.
- Uitzonderingen hierop zijn mutaties die door middel van een kamerbrief eerder met de Staten-Generaal zijn gedeeld (Kamerstukken II, 2015/2016, 34 300, nr. 63).
- De begrotingsstanden vanaf de Ontwerpbegroting 2015 zijn hieronder in tabelvorm opgenomen. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in uitgaven, ontvangsten en verplichtingen.
- Daarna zijn tabellen met de budgettaire gevolgen van beleid opgenomen, waardoor inzicht wordt gegeven in de (slotwet)mutaties op financieel instrumentniveau.
- Naar aanleiding van de aanbeveling uit het rapport van de Tijdelijke commissie onderhoud en innovatie spoor (Kamerstukken II, 2011/2012, 32 707, nr. 9, blz. 22) wordt de volgende normering gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties. Dit houdt in dat artikelonderdelen en projecten, waarbij het verschil kleiner is dan de aangegeven norm niet worden toegelicht (tenzij beleidsmatig toch relevant). Vanaf het begrotingsjaar 2016 zal worden gewerkt met een rijksbrede uniforme normering (zie Kamerstukken II, 2014/2015, 31 865, nr. 69).

Begrotingsbedrag	Vershil
< € 4,5 mln.	> 50%
€ 4,5 – € 22,5 mln.	> € 2,5 mln.
> € 22,5 mln.	> 10%
> € 50 mln.	> € 5 mln.

Opbouw

Dit wetsvoorstel is als volgt opgebouwd:

1. In de begroting(wet)staat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2015 voor de begroting van Infrastructuur en Milieu (XII) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij deze Derde suppletoire begroting.
2. In het overzicht in paragraaf 2.1 zijn de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties opgenomen die leiden tot wijziging van de begroting. Deze worden in deze paragraaf financieel en inhoudelijk toegelicht. Hiermee wordt de begroting op hoofdlijnen beschreven van dit wetsvoorstel.

3. In de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2 beleidsartikelen en paragraaf 2.3 niet-beleidsartikelen) zijn in de tabellen budgettaire gevolgen van beleid de uitgavenmutaties toegelicht. Dit doe ik op artikelonderdeelniveau en rekening houdend met de normering zoals eerder met uw Kamer is gedeeld of zodra deze beleidsmatig relevant zijn.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Suppletoire mutaties 2015 (3e suppletoire begroting) (in € mln.)

	Artikel	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting		9.235,5	241,2
Stand vastgestelde begroting 2015		9.235,5	241,2
Stand 1e suppletoire begroting 2015		8.953,5	265,8
Stand 2e suppletoire begroting 2015		8.719,3	286,9
– Mutaties Slotwet 2015			
Kader relevante mutaties			
1.	Afwikkeling Saneringsregeling asbestwegen derde fase en vertraging veiligheidscoalities	22	-5,5
2.	Luchtvaart en GIS	17	-1,9
3.	Topsector Logistiek	18	-1,4
4.	ETS-ontvangsten	19	0,0
5.	Lagere uitgaven apparaat	98	-2,9
6.	HGIS	div.	-2,2
7.	Diversen	div.	-2,8
Realisatie 2015		8.702,6	305,7

Toelichting

1. Afwikkeling Saneringsregeling asbestwegen derde fase en vertraging veiligheidscoalities

Een reservering voor een nabetaling in het kader van de afwikkeling van de Saneringsregeling asbestwegen derde fase is niet in 2015 aangewend. Voorts is vertraging ontstaan bij het afsluiten van een aantal veiligheidscoalities, zogenoemde safety deals.

2. Luchtvaart en GIS

De lagere uitgaven op artikel 17 Luchtvaart hebben onder andere betrekking op vertraging bij de gevelisolatie van de luchthaven Rotterdam. Verder is er bij het Project Geluidsisolatie Schiphol (GIS) sprake van een lager aantal ingediende en afgehandelde claims bij het Schadeschap Schiphol en zijn een aantal beroepszaken niet meer in 2015 tot uitspraak gekomen. Tot slot zijn er minder ontvangsten binnengekomen, als gevolg van minder vliegbewegingen dan eerder geraamd waardoor er ook minder heffingsaanslagen zijn opgelegd.

3. Topsector Logistiek

Het jaar 2015 was een opstartjaar voor de Topsector Logistiek. In dit opstartjaar zijn minder kasuitgaven gerealiseerd dan begroot. In 2015 zijn governance afspraken gemaakt tussen het bedrijfsleven en de rijksoverheid die resulteren in een bijstelling van de geraamde uitgaven.

4. ETS-ontvangsten

De emissie veilingopbrengsten in het kader van het Emission Trade System (ETS) zijn met € 19,3 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd.

5. Lagere uitgaven apparaat

Het overschot op artikel 98 is voornamelijk het gevolg van lagere externe inhuur dan gepland voor Openbaar Vervoer en Spoor en het programma Beter Benutten. Verder is sprake geweest van vertraging bij een aantal verstrekte – en aan te gane inhuuropdrachten. Daarnaast waren de uitgaven voor postactieven lager dan verwacht.

6. Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS)

Bij de 1e supplettoire begroting 2015 is vanuit de HGIS-middelen lenM voor de afhandeling van een in Panama aangespannen arbitragezaak gecompenseerd. De kosten van de arbitragezaak zijn lager uitgevallen dan verwacht. Verder is sprake geweest van vertraging bij de bouw van het *Galileo Reference Centre* (ESTEC) en waren er lagere uitgaven op de HGIS apparaatbudgetten.

2.2 De beleidsartikelen

Artikel 11 Waterkwantiteit

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

11	Waterkwantiteit	Stand ontwerpbe- groting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting	Mutaties 3e supplettoire begroting	Stand 3e supplettoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		30.634	0	4.994	- 947	- 2.392	32.289
Uitgaven:		37.847	0	- 1.300	- 1.204	- 491	34.852
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>83%</i>					
11.01	<i>Algemeen waterbeleid</i>	32.903	0	- 1.766	- 629	- 651	29.857
11.01.01	Opdrachten	3.354	0	- 1.005	465	- 667	2.147
11.01.02	Subsidies	9.506	0	- 878	125	- 31	8.722
	– <i>Partners voor Water (HGIS)</i>	9.506	0	- 878	0	- 31	8.597
	– <i>Overige subsidies</i>	0	0	0	125	0	125
11.01.03	Bijdrage aan agentschap- pen	18.005	0	120	44	0	18.169
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	17.605	0	0	38	0	17.643
	– <i>waarvan bijdrage aan KNMI</i>	400	0	120	6	0	526
11.01.04	Bijdrage aan medeoverhe- den	2.038	0	- 3	- 1.263	47	819
11.02	<i>Waterveiligheid</i>	2.516	0	386	6	- 120	2.788
11.02.01	Opdrachten	2.516	0	386	6	- 120	2.788
11.03	<i>Grote oppervlaktewateren</i>	2.428	0	80	- 581	280	2.207
11.03.01	Opdrachten	2.107	0	1	- 181	280	2.207
11.03.05	Bijdrage aan internationale organisaties	321	0	79	- 400	0	0
	<i>Ontvangsten</i>	23.800	0	0	0	557	24.357

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 12 Waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

12	Waterkwaliteit	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		4.564	0	- 88	117	- 400	4.193
Uitgaven:		6.225	0	- 660	620	- 270	5.915
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>78%</i>					
12.01	Waterkwaliteit	6.225	0	- 660	620	- 270	5.915
12.01.01	Opdrachten	4.012	0	199	123	- 258	4.076
12.01.02	Subsidies	262	0	- 122	134	- 13	261
12.01.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	0
	- waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0
	* Verbeterprogramma Waterkwaliteit rijkswateren	0	0	0	0	0	0
	* Natuurcompensatie Perkpolder	0	0	0	0	0	0
	* Natuurlijker Markermeer/IJmeer	0	0	0	0	0	0
	* Verruiming vaargeul Westerschelde	0	0	0	0	0	0
12.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	404	0	0	167	- 111	460
12.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.547	0	- 737	196	112	1.118
	<i>Ontvangsten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 13 Ruimtelijke ontwikkeling

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

13	Ruimtelijke ontwikkeling	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		172.802	- 500	- 79.739	4.158	- 27.559	69.162
Uitgaven:		194.736	- 500	- 81.116	- 1.010	- 67	112.043
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>79%</i>					
13.01	Ruimtelijk instrumentarium	11.712	- 126	914	614	- 1.049	12.065
13.01.01	Opdrachten	6.206	- 126	456	- 1.512	- 359	4.665
	- Wabo	2.998	- 126	- 497	- 2.073	- 300	2
	- Architectonisch beleid	1.522	0	40	50	132	1.744
	- Overige opdrachten	1.686	0	913	511	- 191	2.919
13.01.02	Subsidies	3.506	0	246	640	80	4.472
13.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.200	0	0	1.236	0	2.436
	- waarvan bijdrage aan RWS	1.200	0	0	1.236	0	2.436
13.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	800	0	212	250	- 770	492
13.02	Geo-informatie	42.967	0	2.815	4.321	1.536	51.639
13.02.01	Opdrachten	2.173	0	150	643	- 581	2.385
13.02.02	Subsidies	12.532	0	0	0	0	12.532
	- Basisregistraties	12.532	0	0	0	0	12.532
13.02.06	Bijdrage aan ZBO en RWT	28.262	0	2.665	3.678	2.117	36.722
	- Kadaster	28.262	0	2.665	3.678	2.117	36.722
13.03	Gebiedsontwikkeling	3.828	0	- 768	272	90	3.422

13	Ruimtelijke ontwikkeling	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
13.03.01	Opdrachten	1.219	0	- 195	- 136	44	932
13.03.02	Subsidies	60	0	0	80	- 6	134
13.03.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	0
	- waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0
13.03.04	Bijdrage aan medeoverheden	2.549	0	- 573	328	52	2.356
	- Projecten BIRK	2.549	0	- 573	328	- 16	2.288
	- Projecten Nota Ruimte	0	0	0	0	68	68
	- Projecten Bestaand						
	Rotterdams Gebied	0	0	0	0	0	0
13.04	Ruimtegebruik bodem	128.967	- 374	- 83.888	- 12.134	- 204	32.367
13.04.01	Opdrachten	3.505	0	- 693	- 873	- 155	1.784
13.04.02	Subsidies	16.538	0	- 71	1.236	- 49	17.654
	- Bedrijvenregeling	10.000	0	- 521	1.316	- 49	10.746
	- Bodemsanering NS	4.538	0	0	0	0	4.538
	- Overige subsidies	2.000	0	450	- 80	0	2.370
13.04.03	Bijdrage aan agentschappen	6.750	0	0	1.959	0	8.709
	- waarvan bijdrage aan RWS	6.750	0	0	1.959	0	8.709
13.04.04	Bijdrage aan medeoverheden	99.854	- 374	- 83.124	- 14.456	0	1.900
	- Meerjarenprogramma Bodem	99.054	- 374	- 83.338	- 26.072	0	1.900
	- Programma Gebiedsgericht instrumentarium	800	0	214	- 1.014	0	0
13.04.07	Bekostiging	2.320	0	0	0	0	2.320
	- Uitvoering klimaatadaptie	2.320	0	0	0	0	2.320
13.05	Eenvoudig Beter	7.262	0	- 189	5.917	- 440	12.550
13.05.01	Opdrachten	6.949	0	- 189	- 2.162	- 440	4.158
	- Eenvoudig beter	3.949	0	- 60	- 2	132	4.019
	- OLO 3	3.000	0	- 129	- 2.160	- 572	139
13.05.03	Bijdrage aan agentschappen	313	0	0	8.079	0	8.392
	- waarvan bijdrage aan RWS	313	0	0	8.079	0	8.392
	<i>Ontvangsten</i>	934	0	2.890	1.105	1.442	6.371

Verplichtingen

De lagere verplichtingen op artikel 13 Ruimtelijk ontwikkeling worden grotendeels veroorzaakt doordat er geen beroep is gedaan op de garantieregeling bodemsaneringskredieten voor het MKB (€ 15,0 miljoen). Daarnaast is € 10,5 miljoen verplichtingenbudget vrijgevallen, als gevolg van de afwikkeling van de Nota Ruimteproject Zuidplaspolder.

Artikel 14 Wegen en verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

14	Wegen en verkeersveiligheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		30.322	0	2.220	9.630	- 2.023	40.149
Uitgaven:		32.043	0	1.095	6.928	- 2	40.064
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>68%</i>					
14.01	Netwerk	15.029	0	1.201	5.310	- 2	21.538

14	Wegen en verkeersveiligheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
14.01.01	Opdrachten	10.303	0	1.456	5.221	0	16.980
	– <i>Beter Benutten</i>	5.180	0	1.662	3.234	89	10.165
	– <i>Overige opdrachten</i>	5.123	0	– 206	1.987	– 89	6.815
14.01.02	Subsidies	2.166	0	– 988	53	– 2	1.229
14.01.03	Bijdrage aan agentschappen	2.560	0	733	36	0	3.329
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.560	0	733	36	0	3.329
14.02	<i>Veiligheid</i>	17.014	0	– 106	1.618	0	18.526
14.02.01	Opdrachten	5.313	0	– 106	1.556	11	6.774
14.02.02	Subsidies	11.313	0	0	27	– 11	11.329
	– <i>VVN</i>	3.651	0	0	– 21	– 11	3.619
	– <i>SWOV</i>	3.949	0	– 100	– 117	5	3.737
	– <i>Overige subsidies</i>	3.713	0	100	165	– 5	3.973
14.02.03	Bijdrage aan agentschappen	388	0	0	5	0	393
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	388	0	0	5	0	393
14.02.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	30	0	30
	<i>Ontvangsten</i>	6.782	0	– 398	478	– 4.358	2.504

Ontvangsten

De tegenvallende ontvangsten op artikel 14 wegen en verkeersveiligheid worden veroorzaakt doordat er € 2,2 miljoen minder aan bestuurlijke boetes zijn uitgeschreven door de politie. Ook zijn er uit de stichting buisleidingstraat € 2,1 miljoen minder opbrengsten ontvangen dan geraamd. Hieraan ten grondslag liggen bestuurlijke afspraken over het herinvesteren van de inkomsten door de stichting.

Artikel 15 OV-keten

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

15	OV-keten	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	Verplichtingen	6.021	500	– 1.304	– 509	4	4.712
	Uitgaven:	6.021	500	– 41	– 866	59	5.673
	<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	<i>70%</i>					
15.01	OV-keten	6.021	500	– 41	– 866	59	5.673
15.01.01	Opdrachten	4.268	500	– 376	– 670	116	3.838
15.01.02	Subsidies	758	0	335	0	– 57	1.036
15.01.03	Bijdrage aan agentschappen	995	0	0	– 196	0	799
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	995	0	0	– 196	0	799
	Ontvangsten	0	0	122	– 122	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 16 Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

16	Spoor	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		19.709	0	18.401	13.790	- 2.512	49.388
Uitgaven:		28.785	0	10.090	- 13.097	- 1.175	24.603
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>98%</i>					
16.01 Spoor		28.785	0	10.090	- 13.097	- 1.175	24.603
16.01.01	Opdrachten	2.339	0	10.054	312	- 663	12.042
	- ERTMS	0	0	10.101	514	- 198	10.417
	- Overige opdrachten	2.339	0	- 47	- 202	- 465	1.625
16.01.02	Subsidies	26.346	0	92	- 13.537	- 513	12.388
	- GSM-R	15.000	0	0	- 13.500	- 408	1.092
	- Subsidie bodemsanering NS percelen	9.076	0	0	0	0	9.076
	- Overige subsidies	2.270	0	92	- 37	- 105	2.220
16.01.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	44	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	44	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0
16.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	100	0	- 100	128	1	129
	Ontvangsten	0	0	135	- 135	152	152

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

17	Luchtvaart	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		20.617	0	- 698	1.176	- 1.875	19.220
Uitgaven:		23.759	0	- 639	10	- 1.842	21.288
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>82%</i>					
17.01 Luchtvaart		23.759	0	- 639	10	- 1.842	21.288
17.01.01	Opdrachten	10.229	0	- 864	- 2.057	- 1.657	5.651
	- Opdrachten GIS	5.001	0	0	- 3.455	- 145	1.401
	- Leefbaarheidsfonds	0	0	0	0	0	0
	- Overige opdrachten	5.228	0	- 864	1.398	- 1.512	4.250
17.01.02	Subsidies	452	0	215	1.907	- 151	2.423
17.01.03	Bijdrage aan agentschappen	11.898	0	10	160	0	12.068
	- waarvan bijdrage aan RWS (Caribisch Nederland)	11.850	0	0	160	0	12.010
	- waarvan bijdrage aan RWS	48	0	- 13	0	0	35
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	23	0	0	23
17.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.180	0	0	0	- 34	1.146
	Ontvangsten	33.109	0	240	182	- 2.177	31.354

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 18 Scheepvaart en Havens

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

18	Scheepvaart en Havens	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		4.707	0	29.386	- 855	- 2.730	30.508
Uitgaven:		4.732	0	8.436	- 705	- 1.531	10.932
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>70%</i>					
18.01	Scheepvaart en havens	4.732	0	8.436	- 705	- 1.531	10.932
18.01.01	Opdrachten	2.324	0	6.219	- 647	- 1.617	6.279
	- <i>Topsector Logistiek</i>	0	0	6.731	- 400	- 1.422	4.909
	- <i>Overige opdrachten</i>	2.324	0	- 512	- 247	- 195	1.370
18.01.02	Subsidies	0	0	2.275	- 75	0	2.200
	- <i>Topsector Logistiek</i>	0	0	1.750	0	0	1.750
	- <i>Overige subsidies</i>	0	0	525	- 75	0	450
18.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.404	0	- 138	17	0	1.283
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	1.404	0	- 138	17	0	1.283
18.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	1.004	0	80	0	86	1.170
	Ontvangsten	0	0	141	- 141	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 19 Klimaat

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		55.891	0	2.434	- 14.347	- 11.564	32.414
Uitgaven:		59.915	0	10.990	13.693	- 3.198	81.400
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>80%</i>					
19.01	Klimaat	25.124	0	- 9.414	5.967	- 95	21.582
19.01.01	Opdrachten	9.032	0	- 7.283	1.791	- 213	3.327
19.01.02	Subsidies	5.300	0	- 2.590	1.939	48	4.697
19.01.03	Bijdrage aan agentschappen	10.792	0	459	2.237	70	13.558
	- <i>Waarvan bijdrage aan KNMI</i>	218	0	432	66	0	716
	- <i>Waarvan bijdrage aan RWS</i>	3.391	0	0	2.131	0	5.522
	- <i>Waarvan bijdrage aan Nea</i>	7.183	0	27	40	70	7.320
19.02	Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking	34.791	0	20.404	7.726	- 3.103	59.818
19.02.01	Opdrachten	8.204	0	2.157	575	- 2.068	8.868
	- <i>Uitvoering CDM</i>	0	0	6.900	- 1.200	- 586	5.114
	- <i>RIVM</i>	0	0	0	0	0	0
	- <i>RVO</i>	0	0	0	0	0	0
	- <i>Interreg</i>	2.783	0	- 455	- 367	- 290	1.671
	- <i>Overige opdrachten</i>	5.421	0	- 4.288	2.142	- 1.192	2.083
19.02.02	Subsidies	0	0	0	975	- 62	913

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	– Interreg	0	0	0	975	– 62	913
19.02.03	Bijdrage aan agentschappen	23.913	0	17.127	5.676	– 494	46.222
	– waarvan bijdrage aan RIVM	23.509	0	7.709	4.031	– 153	35.096
	– waarvan bijdrage aan RWS	402	0	0	– 83	85	404
	– waarvan bijdrage aan RVO	2	0	9.418	1.728	– 426	10.722
19.02.05	Bijdrage aan internationale organisaties	2.674	0	1.120	500	– 479	3.815
	Ontvangsten	168.000	0	0	0	20.286	188.286

Verplichtingen

De onderuitputting op het verplichtingenbudget is een gevolg van een verandering van het moment van vastlegging van verplichtingen met betrekking tot opdrachten aan agentschappen.

19.02 Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking

HGIS

Bij de 1e suppletoire begroting 2015 is lenM vanuit de HGIS-middelen voor de afhandeling van een in Panama aangespannen arbitragezaak gecompenseerd. De kosten van de arbitragezaak zijn lager uitgevallen dan verwacht. Verder is er sprake geweest van vertraging bij de bouw van het *Galileo Reference Centre* (ESTEC).

Ontvangsten

Dit betreft de ontvangsten in het kader van de Emission Trade System (ETS) veilingopbrengsten. Uiteindelijk zijn de veilingopbrengsten in 2015 uitgekomen op € 187,7 miljoen, hetgeen € 19,7 miljoen meer is dan de vastgestelde raming.

Artikel 20 Lucht en geluid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

20	Lucht en Geluid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	Verplichtingen	25.638	0	9.783	– 6.106	1.912	31.227
	Uitgaven:	36.450	0	– 24	– 4.156	– 403	31.867
	<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	<i>92%</i>					
20.01	Luchtkwaliteit en tegengaan geluidshinder	36.450	0	– 24	– 4.156	– 403	31.867
20.01.01	Opdrachten	7.328	0	– 1.333	378	58	6.431
	– Verkeersemissies	3.802	0	– 1.370	295	334	3.061
	– Geluid- en luchtsanering	3.526	0	37	83	– 276	3.370
20.01.02	Subsidies	2.000	0	2.262	– 273	– 445	3.544
	– Euro 6 en Euro-VI	2.000	0	2.262	– 273	– 445	3.544
20.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.057	0	0	1.420	0	2.477
	– waarvan bijdrage aan RWS	1.057	0	0	1.420	0	2.477

20	Lucht en Geluid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
20.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	25.191	0	- 1.400	- 5.681	- 15	18.095
	- NSL	1.250	0	- 1.250	0	0	0
	- Wegverkeerlawaaai	23.941	0	- 150	- 5.700	- 17	18.074
	- Overige bijdrage medeoverheden	0	0	0	19	2	21
20.01.07	Bekostiging	874	0	447	0	- 1	1.320
	Ontvangsten	0	0	0	0	169	169

Verplichtingen

Naar aanleiding van een besluit van de Staatssecretaris van IenM is een additioneel project toegekend in het kader van de subsidieregeling sanering wegverkeerslawaaai. Een aantal lopende projecten is goedkoper uitgevallen dan geraamd, waardoor ruimte is ontstaan voor een aanvullend project. Wel was hiertoe een ophoging van het verplichtingenbudget in 2015 noodzakelijk. Dit past binnen het totaal van de meerjarig gereserveerde middelen van het subsidieprogramma.

Artikel 21 Duurzaamheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

21	Duurzaamheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	Verplichtingen	19.262	1.000	724	- 1.118	- 2.212	17.656
	Uitgaven:	20.493	1.000	- 2.135	- 763	- 65	18.530
	<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	<i>85%</i>					
21.04	Duurzaamheidsinstrumentarium	1.787	0	- 336	37	- 178	1.310
21.04.01	Opdrachten	1.593	0	- 336	41	- 178	1.120
21.04.03	Bijdrage aan agentschappen	194	0	0	- 4	0	190
	- waarvan bijdrage aan RWS	194	0	0	- 6	2	190
21.05	Duurzame Productketens	15.399	1.000	- 1.054	- 975	- 839	13.531
21.05.01	Opdrachten	12.279	1.000	- 1.702	- 6.027	- 732	4.818
21.05.02	Subsidies	520	0	648	433	- 107	1.494
21.05.03	Bijdrage aan agentschappen	2.600	0	0	4.619	0	7.219
	- waarvan bijdrage aan RWS	2.600	0	0	4.619	0	7.219
21.06	Natuurlijk kapitaal	3.307	0	- 745	175	952	3.689
21.06.01	Opdrachten	2.079	0	- 386	- 1.315	944	1.322
21.06.02	Subsidies	359	0	- 359	130	8	138
21.06.03	Bijdrage aan agentschappen	869	0	0	1.360	0	2.229
	- waarvan bijdrage aan RWS	869	0	0	1.338	22	2.229
21.06.04	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	0
	Ontvangsten	0	0	0	0	6	6

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 22 Externe veiligheid en risico's

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

22	Externe veiligheid en risico's	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting	Mutaties 3e supplettoire begroting	Stand 3e supplettoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		42.203	- 1.000	9.952	- 12.077	- 8.861	30.217
Uitgaven:		43.846	- 1.000	5.023	- 17.426	- 5.218	25.225
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>94%</i>					
22.01	Veiligheid chemische stoffen	10.597	0	523	919	- 237	11.802
22.01.01	Opdrachten	7.483	0	- 3.448	113	- 572	3.576
	– <i>Veiligheid en gezondheid</i>	2.182	0	- 1.547	1.592	- 71	2.156
	– <i>Overige opdrachten</i>	5.301	0	- 1.901	- 1.479	- 501	1.420
22.01.02	Subsidies	2.469	0	3.971	- 1.129	335	5.646
	– <i>NANoREG</i>	2.369	3.796	3.796	- 1.129	230	5.266
	– <i>Overige subsidies</i>	100	175	175	0	105	380
22.01.03	Bijdrage aan agentschappen	645	0	0	1.935	0	2.580
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	645	0	0	1.935	0	2.580
22.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.02	Veiligheid GGO's	2.910	0	- 231	- 1.000	- 163	1.516
22.02.01	Opdrachten	2.910	0	- 231	- 1.000	- 163	1.516
22.02.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.03	Externe veiligheid inrichtingen en transport	30.339	- 1.000	4.731	- 17.345	- 4.818	11.907
22.03.01	Opdrachten	24.053	- 1.000	- 2.031	- 17.988	388	3.422
	– <i>Programma omgevingsveiligheid</i>	19.000	- 1.000	- 289	- 17.341	429	799
	– <i>Uitvoering veiligheid inrichtingen en basisnetten</i>	3.083	0	- 742	- 372	35	2.004
	– <i>Overige opdrachten</i>	1.970	0	- 1.000	- 275	- 76	619
22.03.02	Subsidies	524	0	3.057	825	- 927	3.479
22.03.03	Bijdrage aan agentschappen	2.762	0	0	1.297	0	4.059
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.762	0	0	1.297	0	4.059
22.03.04	Bijdragen aan medeoverheden	0	0	6.177	- 1.485	- 4.617	75
	– <i>Bijdragen asbestsanering</i>	0	0	6.177	- 1.560	- 4.617	0
	– <i>Bijdragen programma Externe Veiligheid</i>	0	0	0	75	0	75
22.03.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0
22.03.09	Inkomensoverdracht	3.000	0	- 2.472	6	338	872
Ontvangsten		2.719	0	10.203	- 1.129	- 186	11.607

Verplichtingen

De onderuitputting van het verplichtingenbudget komt voornamelijk doordat een reservering voor een nabetaling in het kader van de afwikkeling van de Saneringsregeling asbestwegen derde fase niet in 2015 is aangewend. Voorts is er onderuitputting ontstaan door vertraging bij het afsluiten van een aantal veiligheidscoalities, zogenoemde safety deals.

22.03 Externe veiligheid inrichtingen en transport

De onderuitputting op het artikelonderdeel 22.03 komt voornamelijk doordat een reservering voor een nabetaling in het kader van de afwikkeling van de Saneringsregeling asbestwegen derde fase niet in 2015 is aangewend en doordat het afsluiten van een aantal veiligheidscoalities is vertraagd.

Artikel 23 Meteorologie, seismologie en aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

23	Meteorologie, seismologie en aardobservatie	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		40.781	0	165	954	300	42.200
Uitgaven:		39.914	0	165	954	- 3	41.030
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>100%</i>					
23.01	Meteorologie en seismologie	22.913	0	165		- 3	28.824
23.01.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	22.046	0	0		0	27.795
	– Meteorologie	21.553	0	0	5.749	0	27.292
	– Seismologie	493	0	0	5.739	0	503
23.01.04	Bijdrage aan internationale organisaties	867	0	165			1.029
	– Contributie WMO (HGIS)	867	0	165	0	- 3	1.029
23.02	Aardobservatie	17.001	0	0	- 4.795	0	12.206
23.02.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	17.001	0	0		0	12.206
	– Aardobservatie	17.001	0	0	- 4.795	0	12.206
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 24 Handhaving en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

24	Handhaving en toezicht	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		110.047	0	- 2.933	11.937	0	119.051
Uitgaven:		110.047	0	- 2.933	11.937	0	119.051
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>100%</i>					
24.01	Handhaving en toezicht	110.047	0	- 2.933	11.937	0	119.051
24.01.03	Bijdrage aan het agentschap ILT	110.047	0	- 2.933		0	119.051
	– Risicovolle bedrijven	9.990	0	- 3.812	11.937	0	27.706
	– Rail en wegvervoer	24.286	0	343	21.528	0	24.691
	– Scheepvaart	14.892	0	- 36	62	0	23.063
	– Luchtvaart	12.957	0	- 34	8.207	0	19.166
	– Risicovolle stoffen en producten	33.131	0	129	6.243	0	0
	– Water, bodem, bouwen	14.791	0	477	- 33.260	0	24.425
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 25 Brede doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

25	Brede doeluitkering	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		1.807.451	0	0	6.185	- 929.098	884.538
Uitgaven:		1.782.405	0	91.001	6.185	- 900	1.878.691
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	<i>100%</i>						
25.01	Brede doeluitkering	1.782.405	0	91.001	6.185	- 900	1.878.691
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen

Volgens de BDU systematiek op Hoofdstuk XII worden de verplichtingen voorafgaand het jaar van betaling afgegeven. Bij het meerjarig overbrengen van de middelen voor de voormalige plusregio's naar het Provinciefonds is bij de ontwerpbegroting 2016 abusievelijk geen rekening gehouden met het afboeken van de verplichtingen in 2015. Hierdoor is een administratief-technisch overschot op het verplichtingenbudget op Hoofdstuk XII ontstaan. Om het beschikbare verplichtingenbudget in overeenstemming met het beschikbare kasbudget te brengen, wordt bij de Slotwet de verplichtingen ruimte verlaagd met € 961 miljoen. Deze correctie is niet van invloed op de BDU-middelen die zijn overgeboekt naar het Provinciefonds.

Artikel 26 Bijdrage investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

26	Bijdrage investeringsfondsen	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		6.453.944	0	- 405.136	- 175.655	1.162	5.874.315
Uitgaven:		6.453.944	0	- 405.136	- 175.655	1.162	5.874.315
26.01	Bijdrage aan het Infrastructuurfonds	5.329.360	0	- 330.527	- 178.836	1.162	4.821.159
26.02	Bijdrage aan het Deltafonds	1.124.584	0	- 74.609	3.181	0	1.053.156
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

2.3 De niet-beleidsartikelen

Artikel 97 Algemeen departement

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

97	Algemeen departement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		45.168	0	3.789	5.757	- 4.533	50.181
Uitgaven:		45.445	0	1.359	3.832	265	50.901
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>							
97.01	lenM-brede programma-middelen	45.445	0	1.359			
97.01.01	Opdrachten	23.213	0	359	7.984	- 649	30.907
	- Onderzoeken ANVS	0	0	0	3.854	- 637	3.217
	- Regeringsvliegtuig	6.664	0	0	0	- 218	8.692
	- Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing	2.879	0	432	0	1.287	4.844
	- Overige opdrachten	13.670	0	- 73	1.638	- 1.081	14.154
97.01.02	Subsidies	250	0	1.000	0	917	2.167
	- ANVS	0	0	0	0	1.167	1.167
	- Overig	250	0	1.000	0	- 250	1.000
97.01.03	Bijdrage aan agentschappen	16.605	0	0			
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	0	- 4.005	0	12.600
	- waarvan bijdrage aan ILT	16.000	0	0	0	0	0
	- waarvan bijdrage aan RWS	605	0	0	9	0	614
97.01.06	Bijdrage aan ZBO en RWT	5.377	0	0	- 147	- 3	5.227
	- StAB	5.377	0	0	- 147	- 3	5.227
	Ontvangsten	3.373	0	- 1.100	238	1.135	3.646

Ontvangsten

De hogere ontvangsten hebben met name betrekking op de bijdragen van ILT, ANVS en VWS aan het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing (DCC) in het kader van adaptief onderhoud aan het ICAWEB (Integrale Crisis Advies Website).

Artikel 98 Apparaat van het kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

98	Apparaat van het kerndepartement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
Verplichtingen		296.110	0	25.177	7.770	- 4.050	325.007
Uitgaven:		300.273	0	28.323	659	- 3.069	326.186
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>							
98.01	Personele uitgaven	207.452	0	19.865	- 5.111	- 3.393	218.813
	- waarvan eigen personeel	184.953	0	17.022	- 6.154	1.806	197.627
	- waarvan externe inhuur	11.317	0	2.786	1.704	- 3.736	12.071
	- waarvan overige personele uitgaven	11.182	0	57	- 661	- 1.463	9.115
98.02	Materiele uitgaven	92.821	0	8.458	5.770	324	107.373
	- waarvan ICT	32.065	0	654	- 9.475	2.298	25.542

98	Apparaat van het kerndepartement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	– waarvan bijdrage aan SSO's	30.495	0	1.029		27.894	60.839
	– waarvan overige materiële uitgaven	30.261	0	6.775		– 12.649	20.992
	Ontvangsten	2.434	0	10.991		22.023	37.258

98.01 Personele uitgaven

De toename van de kosten eigen personeel is overwegend het gevolg van enerzijds niet ontvangen gelden voor de verrekening van het Rijkstrainee-programma met RWS en een aantal detacheringen. Anderzijds wordt de toename verklaard door begroote inhuur die uiteindelijk door middel van ambtelijke inbesteding is gerealiseerd. Daarnaast was de inhuur voor OVS en Beter Benutten lager dan gepland, was er sprake van vertraging bij in een aantal aangegane- en aan te gane inhuuropdrachten en wordt er een bewuste afweging gemaakt bij inzet van externe inhuur.

Tot slot zijn de uitgaven postactieven uiteindelijk lager uitgevallen dan de prognoses van de Verzekeringsmaatschappijen. Deze uitgaven zijn moeilijk voorspelbaar.

98.02 Materiële uitgaven

Lagere uitgaven reguliere materiële kosten zijn voor een deel het gevolg van doorgeschoven facturen en vertragingen. Daarnaast is sprake van lagere kosten dan voorzien, o.a. met betrekking tot corporate drukwerk, facilitaire dienstverlening en overige materiële uitgaven. De toename betreft uitgaven, gedaan voor Baten-Lastendiensten van lenM waarvan de verrekening niet in 2015 heeft plaatsgevonden.

Artikel 99 Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid: Slotwet 2015 (Bedragen x € 1.000)

99	Nominaal en onvoorzien	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting	Mutaties 3e suppletoire begroting	Stand 3e suppletoire begroting
		(1)	(2)	(3)	(6)=(4)+(5)		
	Verplichtingen	8.593	0	55.493	– 64.086	0	0
	Uitgaven:	8.593	0	55.493	– 64.086	0	0
	Nominaal en onvoorzien	8.593	0	55.493	– 64.086	0	0
	Ontvangsten	0	0	1.388	– 1.388		

De wijzigingen bij Slotwet binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).